



**GUD: JAKTEN**  
 Existentiell svindel  
 i det tjugoförsta år-  
 hundradet

av **Joel Halldorf.**

Fri Tanke 2020,

344 sidor.

Inbunden, 229 kr.

## TILL DEN FRIA TANKENS FÖRSVAR

YLVA EGGEHORN

”**D**ET PLURALISTISKA samhället är inget kudrum, utan måste vara en plats för debatt och diskussion – också om det allra heligaste”

Ett händelseförlopp som ser ut som en tanke: först polarisering, sedan corona-isolering. Och mitt i allt det här kommer en tungt vägande samtalsbok av Joel Halldorf med tydlig avsikt att skapa en ny arena i den offentliga debatten. Förord: Christer Sturmark. Ämne: teologi. Förlag: Fri Tanke.

Kors i taket, vilken islossning, tänker jag när jag börjar läsningen av den nästan 350-sidiga volymen. Nyheten om att Sturmark och Halldorf har byggt en relation där de har råd att vara ”civiliserat oense” är ju skäl nog att bli distraherad och glömma själva innehållet i boken *Gud: Jakten*.

Den här islossningen känns som en olivkvist från en ny strand, om man får lov att använda en bild som talar om en förhoppning. Längre har debattklimatet om existentiella frågor i vårt land kylts ner av påhopp, förenklingar,

ömsesidig misstro, personangrepp. Det är inte över än.

**ALLA MÄNNISKOR** är religiösa, det är min tes, skriver Joel Halldorf – ingen företeelse i samhället är teologiskt oskyldig. Med "religiös" menar han här en längtan efter något mer, större, djupare att tillhöra och hämta kraft ur, något som vi förlorat språk för, och därför får allt svårare att både se och beskriva. Han menar att alla drivs av en längtan efter mening, tillhörighet, möjligheter att mogna och blomma ut. En längtan som kan exploateras.

För att illustrera sin tes låter han sökarljuset svepa över hela bredden av sekulära och religiösa fenomen, allt det vanliga som vi alla tar del av, just där vi rör oss och lever. Vad har shopping med tillbedjan att göra? Eller den relativt nyväckta tron på nationen? Varför har det blivit viktigare att lyckas än att bli lycklig? Vilken längtan uttrycks i den litteratur som skrivs av de allra nyaste författarna? Var finns de förgiftade växterna på samtidens grönbete?

Halldorf är lärd och flyhänt, ambitiös och generös (hur ofta kan man använda det sistnämnda uttrycket om en samtida debattör). Hans bok, det kanske är den verkliga nyheten, är både en inbjudan till samtal – vilket han uttryckligen påstår – och ett storartat försök att finna ett språk som både öppnar och informerar; *upplysning i ordets bästa bemärkelse*.

Den svenska skolans/utbildningsvärldens arrogans och tafatthet inför

de stora existentiella frågorna har visat sig i all sin sorgligt kejsrerliga nakenhet – en långsam utveckling mot okunskap, som inte alls hade behövt se ut på det här viset men som det inte är försent att förändra. I varje kapitel finns material för flera seminarier, lektioner och studiecirkel. Slå gärna upp vilket som helst av dem, och fråga dig om du kände till allt som står där.

**MEN** *Gud: Jakten* är inte bara ett välskrivet och digert kompendium över de teologiska perspektiven på samtiden. Boken innehåller flera nya och ibland överraskande insikter med författarens högst personliga signum. Här bara några av dem;

Axiom, påstår Joel Halldorf, som till exempel det om människors lika värde, är svåra att bevisa eller argumentera för (även om det inte är omöjligt). Kanske de istället är påståenden som bara kan visa sin giltighet när de prövas i praktiken. Solidaritet kanske inte är en god idé utan en erfarenhet.

I avsnitten om pingströrelsen lägger Joel Halldorf ytterligare sten på bygget som påbörjades med P O Enquists roman *Lewis resa*; nu skrivs rörelsen äntligen in i samtidshistorien som en del av den moderna världen, inte som ett udda fenomen utanför eller som en tynande historisk eftersläpning. Vad Joel Halldorf skriver om pingströrelsens början med slavättlingen Lucy och under afroamerikanen Seymours ledning är hett stoff i BLM-tider; i den här grenen av rörelsen bröt man helt

”Utan insikt  
kanske vi bara  
kommer ur  
samtidens kris  
med en förnyad  
längtan efter  
en rejäl shop-  
pinggrunda eller  
en snabb extas  
till rea-pris.”

med *the color line* som skilde svarta och vita åt under gudstjänsttid, och kvinnor kunde ha en ledande ställning. Han förklarar tungotalet som ett improviserande språk där orden inte räcker till i det intensiva gudsmötet och gör en kongenial analogi med musik – tungotal är ”språklig jazz”.

Ingen har heller, mig veterligen, gjort en så tydlig genomgång av de evangelikalas intåg på den politiska arenan i USA. Att Trump lyckats få röster från dem är ett mysterium, skriver Joel Halldorf, eftersom han i grund och botten inte ens är en kulturkristen, utan ”en gnostisk president”. Orsaken kan sökas i en tidsanda där framgång värderas högre än dygd, både i sekulära och fromma sammanhang. Vad som menas med den häpnadsväckande teologiska analysen, lämnar jag med varm hand åt läsaren att själv ta reda på.

**DEN PERSONLIGA TONEN** djupnar, när Joel Halldorf beskriver vad som tycks vara ett av de största behoven idag, längtan efter tillhörighet. Varken globalism, eller samhällskontraktet mellan stat och individ, eller nationalism, tycks räcka till. Vi är sociala varelser som behöver leva i mindre, varma gemenskaper, där andra vet vad vi heter och saknar oss om vi inte är där. Frågan är om inte gemenskapen är frikyrkans sakrament, skriver författaren, och avslutar boken med något som återigen har med praktik att göra; tre goda ”oreligiösa” råd som vem som helst kan använda sig av om man vill fortsätta

jakten efter mening och tillhörighet på egen hand.

När jag läst färdigt tänker jag:

Det är generande att ett försvar för den fria tanken och tron behöver lägga så mycket tid och arbete på att ta igen förlorad folkbildning, men så är det.

Kunskapsluckorna är legio, men *Gud: Jakten* är inte en reprimand utan en uppmaning till oss alla att söka vidade, och – som Paulus säger – se till att om vi fortfarande vill bita och hugga på varandra, vi inte äter upp varandra! Vi har alldeles för mycket gemensamt!

Utan kunskap har vi inget språk och inget stoff att hämta ur när vi ska skriva och finna bärande framtidsberättelser. Utan insikt kanske vi bara kommer ur samtidens kris med en förnyad längtan efter en rejäl shoppinggrunda eller en snabb extas till rea-pris.

Mognad är svårt. De flesta av oss är djupt oroade av den förändring som krävs av oss. Vi säger att vi längtar efter kärlek, och förmodligen är det sant, men på många sätt lägger vi ner massor av möda på att fly från den; det är både för svårt och för enkelt att hitta det vi verkligen vill ha. ●